

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีในหนังสือเรียน
ตามหลักสูตรนัยน์ธรรมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิทยบริการ
ภาควิชาสารสนเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2539

ISBN 974-633-922-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17057310

A CONTENT ANALYSIS OF CITIZENSHIP CHARACTERISTICS IN THE TEXTBOOKS
PRODUCED IN ACCORDANCE WITH THE LOWER SECONDARY EDUCATION
CURRICULUM B.E.2521 (REVISED EDITION B.E.2533)

Mrs.Nuchanart Paewboonsom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Foundations of Education

Chulalongkorn University

1996

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

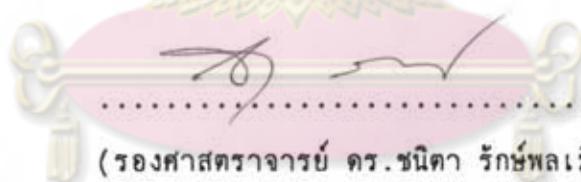
ISBN 974-633-922-2

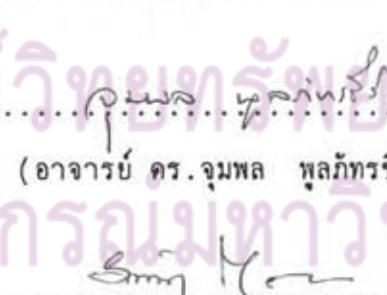
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองคืนหนังสือเรียน
 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
 2533)
 โดย นางนุชนารถ แป็บวนยุสม
 ภาควิชา สารคดีศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. จุนพล พูลภัทรชีวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

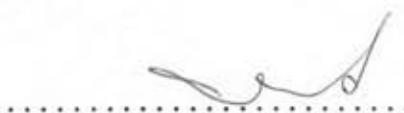

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณบดีกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิศา รักษ์พลเมือง)

ศูนย์วิทยบรังษี อาจารย์ที่ปรึกษา
 (อาจารย์ ดร.จุนพล พูลภัทรชีวิน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์รัตนนา คุณศรีสุวัสดิ)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวาณิช)

พิมพ์ด้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

บุญธรรม แม้วบุญสม : การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ในหนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (A CONTENT ANALYSIS OF CITIZENSHIP CHARACTERISTICS IN THE TEXTBOOKS PRODUCED IN ACCORDANCE WITH THE LOWER SECONDARY EDUCATION CURRICULUM B.E.2521 (REVISED EDITION B.E.2533) อ.พรีกษา : อ. คร. จุ่มพล พูลภัทรชีวน, 188 หน้า. ISBN 974-633-922-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร ซึ่งมีเอกสารที่ใช้วิเคราะห์หั้งสั้น 45 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏอยู่มากคือ การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่ดี สุขภาพดี ความมีระเบียบวินัย ทักษะด้านภาษาไทย ความมีเหตุผล ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏน้อย ได้แก่ ทักษะในการใช้เทคโนโลยี การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์ใช้พัฒนาชีวิต มนต์ราษฎร์ สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองที่จะปรากฏมากในกลุ่มลักษณะและพฤติกรรมเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ

กลุ่มวิชาสังคมศึกษามีลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏมาก และกลุ่มวิชาภาษาฯฯ-ศิลป์ฯฯ ที่มีลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏน้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารคดีภาษา

ภาควิชา
สาขาวิชา พนฐานการศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นรา ภูลักษณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C640093 : MAJOR FOUNDATIONS OF EDUCATION
KEY WORD:

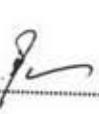
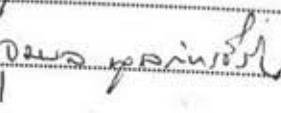
CONTENT ANALYSIS / CITIZENSHIP / TEXTBOOKS

NUCHNART PAEWBOONSUM : A CONTENT ANALYSIS OF CITIZENSHIP
CHARACTERISTICS IN THE TEXTBOOKS PRODUCED IN ACCORDANCE
WITH THE LOWER SECONDARY EDUCATION CURRICULUM B.E.2521
(REVISED EDITION B.E.2533). THESIS ADVISOR : CHUMPOL
POOLPATARACHEWIN, Ph.D. 188 pp. ISBN 974-633-922-2

The objective of this research was to analyze, by means of content analysis, citizenship characteristics in the textbooks produced in accordance with the lower secondary education curriculum B.E.2521 (revised edition B.E.2533). Towards that end forty five books were analyzed.

Research findings revealed that distinctive features that stand out prominently in the textbooks devised along the line of the curriculum of B.E.2521 (revised edition B.E.2533) include the following qualities : quality producer and consumer, good health, sacrifice, Thai language proficiency, and rationality. On the other hand, the citizenship characteristics that were lowly represented in the texts under study are mastery of technology, positive use of leisure, being active, initiation in profession, and good spirit. In other words,, the citizenship characteristics were highly manifested in behaviour aiming at becoming a productive member of the human race.

On the whole, the citizenship characteristics were represented highest and lowest in social science and science-mathematics group. respectively.

ภาควิชา	สารคดีศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต	
สาขาวิชา	พัฒนาการศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	
ปีการศึกษา	2538	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีอิ่งของ อาจารย์ ดร. จุ่มพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ด้วยศักดิ์มา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และตรวจสอบการวิเคราะห์เนื้อหาของผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณบุพพิคิวทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอรับขอบพระคุณบิດา-มารดา และสามี ซึ่งได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นุชนารถ แป็บบุญสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๔
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ค่านิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
ประชากรในการวิจัย	9
ตัวแปรในการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	15
วิธีดำเนินการวิจัย	15
การเสนอผลการวิจัย	20

บทที่

เจาะลึกกรณีมหาวิทยาลัย

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ทัศนะเกี่ยวกับความเป็นเพลเมืองศี	21
การวิเคราะห์เนื้อหา	30
วิธีวิเคราะห์เนื้อหา	31

บทที่		หน้า
	ความหมายของหนังสือเรียน	33
	ความสำคัญของหนังสือเรียน	35
	หลักสูตรนี้ยังคงศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3	วิธีค่าเนินการวิจัย	50
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	50
	การค่าเนินการวิจัย	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	98
	สรุปผลการวิจัย	99
	อภิปรายผล	101
	ข้อเสนอแนะ	111
	รายการอ้างอิง	113
ภาคผนวก	ศูนย์วิทยทรัพยากร ประวัติผู้เขียน ชุพ่างกรณ์มหาวิทยาลัย	120 188

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ชุพ่างกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงค่าร้อยละของผลการพิจารณาและตรวจที่ทรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ	55
2	แสดงการตัดสีอกหนังสือที่ใช้ในการวิจัยตามโครงการสร้างหลักสูตรนิยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.....	56
3	หนังสือเรียนที่ปรากฏลักษณะความเป็นพลเมืองดี.....	61
4	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของเนื้อหาลักษณะความเป็นพลเมืองดีแต่ละคุณลักษณะที่ปรากฏในหนังสือเรียนโดยสำรวจจากลักษณะที่มีความถี่มากไปน้อย	70
5	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนแต่ละกลุ่มวิชา	73
6	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย	76
7	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	79
8	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคม	82
9	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ.	85
10	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ	88
11	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏตามประเภทเนื้อหาคุณลักษณะของพลเมืองดี.....	91
12	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏตามประเภทเนื้อหาคุณลักษณะของพลเมืองดี ประเภทเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ.....	94
13	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏตามประเภทเนื้อหาคุณลักษณะของพลเมืองดีประเภทเป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ.....	96
14	ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏตามประเภทเนื้อหาคุณลักษณะของพลเมืองดีประเภทเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม.....	97